

Guía Docente				
Datos Identificativos			2015/16	
Asignatura (*)	Rehabilitación do Espazo Sagrado	Código	630467123	
Titulación				
Descriptor				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuadrimestre	Primeiro	Optativa	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Construcións Arquitectónicas			
Coordinación	Fernandez Cobian, Esteban	Correo electrónico	esteban.fcobian@udc.es	
Profesorado	Fernandez Cobian, Esteban	Correo electrónico	esteban.fcobian@udc.es	
Web	https://moodle.udc.es/course/view.php?id=28150&lang=es			
Descrición xeral	Este curso pretende introducir ó alumno na problemática do espazo sagrado. A nosa cultura occidental fonde as súas raíces no cristianismo. En España, o 80% do patrimonio histórico é de titularidade eclesiástica, e as probabilidades de intervir neste tipo de edificios son altas. Por eso, é importante distinguir con precisión os conceptos fundamentais destes programas, así como os distintos enfoques dende os que se pode intervir: o teolóxico-conceptual, o litúrxico-funcional, o pedagóxico-pastoral, o xurídico-legal e, por suposto, o estritamente arquitectónico. Neste curso estúdase a terminoloxía específica dos espazos de culto cristiáns. Se facilita a bibliografía esencial que existe sobre o tema. E se explica a obra e o pensamento dos principais arquitectos que traballaron o programa sacro durante o século XX, tanto mediante recorridos históricos xerais como con casos concretos.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Primera	AP1	BP1	CM1
	AP2	BP2	CM2
	AP3	BP3	CM3
	AP4	BP6	CM4
	AP5	BP8	CM5
	AP6		CM6
			CM7
			CM8
			CM9

Contidos	
Temas	Subtemas
1. A rehabilitación, o espazo e o sagrado	--
2. Conceptos básicos en arquitectura relixiosa	--
3. A arquitectura relixiosa: os tipos	--
4. A arquitectura relixiosa do século XX en España	--
5. Variables ambientais na rehabilitación do espazo sagrado	--
6. Intervencións contemporáneas en espazos de culto	--

7. Caso de estudo 1. Algrexa parroquial da Santa Cruz, Santa Cruz de Oleiros (A Coruña). Miguel Fisac, 1967/69	--
8. Caso de estudio 2. Variable segundo os anos	--

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Lecturas	A1 A4 B1 C2 C10	0	15	15
Traballos tutelados	A3 A6 B2 B6 B8 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	0	28	28
Presentación oral	B3	3	0	3
Sesión maxistral	A2 A5	27	0	27
Atención personalizada		2	0	2
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Lecturas	Lectura crítica dun libro ou conxunto de artigos relativos ós contidos da materia. Debate posterior co profesor.
Traballos tutelados	Elaboración dun informe relativo á adaptación dunha igrexa ás directrices litúrxicas posteriores ó Concilio Vaticano II. Documentaranse planimétrica e fotograficamente a situación anterior, as obras realizadas, os criterios conceptuais, arquitectónicos e litúrxicos utilizados, e a situación actual. Incluirase, así mesmo, a transcripción dunha conversación sobre o tema co sacerdote ou co arquitecto responsable das obras. O traballo presentarse en formato pdf. Ademais, achegarase todo o material utilizado en soporte dixital (rtf, jpg, pdf, etc.). Antes de entregalo traballo compre corrixilo o menos unha vez.
Presentación oral	Exposición pública do Traballo tutelado.
Sesión maxistral	Exposición de temas relativos á rehabilitación do espazo sagrado no marco da arquitectura contemporánea.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Asesoramento persoal do alumno, de modo presencial ou a través do correo electrónico.
Lecturas	

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A3 A6 B2 B6 B8 C3 C4 C5 C6 C7 C8 C9	Valorarase a capacidade investigadora do alumno, así como a súa exposición pública dos resultados da súa investigación.	75
Sesión maxistral	A2 A5	Para superar a materia será necesario asistir, polo menos, ao 80% das Sesións maxistrais.	5
Lecturas	A1 A4 B1 C2 C10	Valorarase a comprensión do texto lido, así como a súa correcta exposición.	20
Outros			

Observacións avaliación
A docencia e a avaliación desta asignatura adaptarase ás especiais condicións pedagóxicas dos alumnos incluídos en programas de mobilidade.

Fontes de información

Bibliografía básica	- José Manuel de Aguilar (1967). Casa de oración. Madrid: Movimiento Arte Sacro - Pedro Farnés Scherer (1989). Construir y adaptar las iglesias. Orientaciones doctrinales y sugerencias prácticas sobre el espacio celebrativo, según el espíritu del Concilio Vaticano II. Barcelona: Regina - Jean Hani (2008). El simbolismo del templo cristiano. Palma de Mallorca: Olañeta - Esteban Fernández-Cobián (2005). El espacio sagrado en la arquitectura española contemporánea. Santiago de Compostela: Colegio Oficial de Arquitectos de Galicia - Esteban Fernández-Cobián (coord.) (2009). Arquitecturas de lo sagrado. Memoria y proyecto. A Coruña: Netbiblo Para superar o apartado Lecturas, o alumno poderá ler calquera dos libros indicados nesta lista, ou ben o seguinte Dossier Bibliográfico completo, que se entregará na aula o primeiro día do curso:- Esteban Fernández-Cobián, «Redescubriendo el templo», Arquitectos, 163 (2002): 46-55 (resumen de El espacio sagrado en la arquitectura española contemporánea).- José Luis Fernández del Amo Moreno, «Arquitectura de la liturgia», Alférez, 16 (1948): 4-5.- Juan Miguel Otxotorena Elicegui, «Hormigones y candelabros. Sobre la respuesta de la arquitectura moderna al tema del espacio sacro», en: IDEM (dir.), Capilla Universitaria: concurso de ideas (Pamplona: Universidad de Navarra, 1995): 3-4.- Secretariado Nacional de Liturgia, Directorio litúrgico-pastoral sobre ambientación y arte en el lugar de la celebración. Madrid: PPC, 1987.
Bibliografía complementaria	- (1954). Datos esenciales para el proyecto de iglesias. Revista Nacional de Arquitectura, 151/152 (p. 73-82) - Ernst Neufert (2007). Arte de proyectar en arquitectura. Barcelona: Gustavo Gili (p. 521-527)

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Historia do Patrimonio Rehabilitado /630467102

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Análise e Teoría da Intervención no Patrimonio/630426101

Accións e Estratexias sobre a Arquitectura Moderna/630426103

Materias que continúan o temario

Observacións

--

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías